

Розділ III. Актуальні питання теорії і практики спеціальної освіти та соціальної роботи

УДК 378:373.3:379.8]-071

КРИТЕРІЇ ДІАГНОСТИКИ ГОТОВНОСТІ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ДОЗВІЛЛЯ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

Ольга Гончарук

кандидат педагогічних наук, доцент

Східноєвропейський національний університет імені Лесі Українки (Луцьк)

olga18092006@gmail.com

DOI:<https://doi.org/10.29038/2415-8143-2019-03-73-79>

Актуальність теми дослідження. Сучасне українське суспільство вимагає оновлення змісту, форм і методів професійної підготовки майбутніх фахівців, здатних конкурувати на ринку праці, бути мобільними, креативними, конструктивно вирішувати професійні завдання. В умовах діяльності нової української школи особливо актуальною є проблема формування готовності майбутніх учителів до організації дозвілля дітей, що є результатом їх професійної підготовки в закладі вищої освіти. Для розв'язання цієї проблеми важливим є експериментальне дослідження її реального стану. Відтак, **метою статті** є визначення й аналіз критеріїв діагностування готовності майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевой діяльності учнів молодшого шкільного віку, а також обґрунтування показників дослідження сформованості її компонентів. **Методи дослідження:** аналіз, синтез, узагальнення.

Результати роботи та ключові висновки. Готовність майбутнього вчителя початкової школи до організації дозвіллевой діяльності молодших школярів автором визначено як сформоване інтегральне ціннісно-особистісне утворення, що забезпечує професійний розвиток особистості студента через свідоме гармонійне поєднання компетентностей продуктивної організації дозвіллевой діяльності учнів, сприяє успішній комунікації в колективній діяльності на основі усвідомлених морально-етичних норм, переконань, включає здатність до постійного професійного самовдосконалення, самовираження задля виховання дітей як суб'єктів дозвіллевой діяльності. На основі структури готовності визначено й охарактеризовано мотиваційно-ціннісний, інформаційно-пізнавальний, діяльнісно-комунікативний та рефлексивно-саморегулятивний критерії, а також проаналізовано їх показники. До показників визначених критеріїв підібрано методики їх дослідження, що є цілісним процесом і відображає готовність майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевой діяльності молодших школярів. За кількісно-якісним аналізом одержаних результатів можливим є визначення відповідного рівня готовності (елементарного, базового, конструктивного, творчого) й розробку конкретних шляхів вирішення досліджуваної проблеми.

Ключові слова: готовність, дозвіллева діяльність дітей, готовність майбутнього вчителя початкової школи до організації дозвіллевой діяльності молодших школярів.

Постановка проблеми. В умовах нової української школи одне із чільних місць в організації навчально-виховного процесу займає дозвіллева діяльність дітей. Саме організоване дозвілля спонукає молодшого школяра активно черпати інформацію, вчить учитися, пізнавати довкілля. Дозвіллева діяльність формує особистість дитини як активного учасника й творця соціуму, розвиває вміння взаємодіяти з іншими людьми й вибудовувати партнерські відносини. Звідси **актуальною** є проблема якісної професійної підготовки майбутнього вчителя початкової школи до організації дозвіллевой діяльності молодших школярів. Конструктивне вирішення цієї проблеми неможливе без дослідження й аналізу реального стану готовності студентів до даного напрямку роботи.

Аналіз наукових публікацій з проблеми дослідження. Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про те, що вчені Г. Волошина, Н. Коломієць, О. Комар, І. Луцик, І.Осадченко, Л. Пироженко, Р.Пріма, Н. Побірченко, О. Пометун, Т. Сердюк, П. Шевчук та інші активно й плідно досліджують змістові й технологічні аспекти професійної

підготовки майбутніх учителів; розробляють інноваційні методики формування професійних педагогічних знань, умінь і навичок; аналізують сутність і структуру готовності майбутніх учителів початкової школи до педагогічної діяльності як результат професійної підготовки.

Нами професійна підготовка майбутнього вчителя початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів розглядається як цілеспрямований процес оволодіння студентами загальними та фаховими компетентностями продуктивної організації та проведення дозвіллевої діяльності у початковій школі, виховання дітей як її суб'єктів та формування у них основ визнання цінності дозвілля[3]. У свою чергу, готовність майбутнього педагога до організації дозвілля дітей в умовах початкової школи визначаємо як сформоване інтегральне ціннісно-особистісне утворення, яке забезпечує професійний розвиток особистості студента через свідоме гармонійне поєднання компетентностей продуктивної організації дозвіллевої діяльності школярів, сприяє успішній комунікації у колективній діяльності на основі усвідомлених морально-етичних норм, переконань, включає здатність до постійного професійного самовдосконалення, самовираження задля виховання дітей як суб'єктів дозвіллевої діяльності[3].

У ході дослідження нами з'ясовано, що велике значення для вирішення проблеми оновлення змісту й методів професійної підготовки має діагностування її результатів. У нашому випадку – діагностування готовності майбутнього вчителя початкової школи до професійної діяльності в цілому й зокрема до організації дозвіллевої діяльності.

У словниках педагогічне діагностування тлумачиться як особливий вид діяльності, що уможливорює встановлення й вивчення характерних ознак того чи іншого процесу (наприклад, навчання), його результатів, а також дає змогу прогнозувати певні відхилення, труднощі, бар'єри, окреслювати шляхи їх попередження; коригувати той чи інший досліджуваний процес з метою підвищення його якості [6]. Нам видається конструктивною думка Н.Байдацької, яка порівнює діагностику з традиційними контролем, перевіркою, оцінкою знань і умінь. Авторка зауважує, що діагностика містить аналіз, виявлення динаміки, тенденцій, прогнозування подальшого розвитку результатів навчальної діяльності [1, с.18–23.]. А тому, на думку вченої, саме діагностика характеризується більш диференційованим підходом до оцінювання певних явищ педагогічного процесу на відміну від моніторингу, для якого характерне тотальне оцінювання.

Отже, аналіз наукових джерел дає підстави для твердження, що питання готовності майбутніх учителів до професійної діяльності та дослідження її сформованості не є новими, а певною мірою з'ясованими. Однак, оскільки готовність особистості є складним багатокомпонентним утворенням, то важливим, на нашу думку, є аналіз сформованості складових готовності майбутнього вчителя початкової школи до організації дозвілля дітей, тобто її критеріальний аналіз. Тому *метою* статті є визначення й аналіз критеріїв діагностування готовності майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності учнів молодшого шкільного віку, а також обґрунтування показників дослідження сформованості її компонентів. *Методи дослідження*: аналіз, синтез, узагальнення.

Виклад основного матеріалу дослідження. Аналіз психолого-педагогічної літератури свідчить про те, що діагностика готовності майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля учнів молодшого шкільного віку є *специфічним*, оскільки його предметом, крім традиційно визначених результатів навчання у вигляді оцінки знань (академічних досягнень студентів) та результатів навчання й виховання у вигляді соціальних, емоційних, моральних якостей особистості майбутнього фахівця, є внутрішній особистісний стан майбутнього вчителя, його мотивація, цінності, прагнення до суб'єкт-суб'єктної взаємодії з дітьми [3].

Важливим аспектом у здійсненні діагностики готовності майбутніх фахівців до виконання професійної діяльності є глибоке дослідження її структури й обґрунтування критеріїв і показників сформованості компонентів готовності зокрема і в цілому готовності як феноменального особистісного стану. Дослідивши структуру готовності майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів, ми

виділили такі її компоненти: мотиваційний, ціннісний, когнітивний, діяльнісний і рефлексивний.

З аналізу психолого-педагогічної літератури, зокрема праць (О.Василенко [2], С.Сисоевої [7], В.Монахова [4], Г.Олійник [5] та ін.) можна зробити висновок, що є декілька підходів до тлумачення понять критерію й показника. Нами в дослідженні критерій інтерпретується як сукупність показників, які розкривають норму, вищий рівень розвитку відповідної якості (тобто готовності майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів). Звідси, показник є конкретним проявом однієї зі сторін критерію, зміст якого є значно ширшим, ніж показник і може розкриватися як через один, так і через цілу низку показників. Таким чином, показник і передбачає якісну й оцінну характеристику досліджуваного об'єкта [4].

Виділяючи мотиваційно-ціннісну сферу особистості як визначальну в організації життєдіяльності людини, ми акцентували увагу на критерії, що характеризує наявність потреби в оволодінні знаннями з організації дозвіллевої діяльності, в спілкуванні з дітьми; прагнення до міжособистісної взаємодії з молодшим школярем й позитивного ставлення до нього; наявність та ієрархію професійних інтересу й мотивів; мотивацію студентів до оволодіння професією; ціннісні орієнтації майбутніх учителів, ціннісне ставлення до організації дозвілля дітей як важливого фактора їх особистісного розвитку. Цей критерій нами визначено як *мотиваційно-ціннісний* і відповідно визначено його *показники*: наявність стійкого інтересу до організації дозвіллевої діяльності дітей, його поєднання з професійним інтересом, позитивна внутрішня мотивація до професійної діяльності, прагнення залучати молодших школярів до організації дозвіллевої діяльності, потреба в організації дозвілля дітей, віра в можливості та здібності учнів, уміння усвідомлювати потреби, мотиви й цінності школярів, позитивне ставлення до соціальних норм і цінностей, сформованість загальнолюдських цінностей, наявність професійних цінностей, усвідомлення майбутнім учителем готовності до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів як особистісної й професійної цінності[3].

Критерієм когнітивного компонента готовності майбутнього вчителя початкової школи до організації дозвіллевої діяльності є знання, методи пізнання навколишньої дійсності й гностичні вміння. У дослідженні цей критерій нами визначено як *інформаційно-пізнавальний*, який відображає наявність у майбутніх учителів філософських, педагогічних, психологічних, методичних, соціально-професійних знань про сутність, функції, типи, види та форми дозвілля, його специфіку організації в середовищі молодших школярів; про технології організації дозвіллевої діяльності в початковій школі; усвідомлене володіння цими знаннями; інтегроване володіння студентами методами наукового пізнання навколишньої дійсності й гностичними вміннями.

Показниками інформаційно-пізнавального критерію сформованості готовності майбутніх учителів початкової школи до організації дозвіллевої діяльності молодших школярів є: знання теоретичних основ організації дозвіллевої діяльності, її психолого-педагогічного забезпечення (наявність у студентів знань про дозвіллеву діяльність, її структуру, функції, типи та види, форми та методи роботи з дітьми, специфіку міжособистісної взаємодії вчитель-учень; про психо-фізіологічні особливості особистісного становлення в молодшому шкільному віці та роль дозвілля в цьому процесі; про специфіку спілкування між педагогом та вихованцями); володіння майбутніми учителями методами наукового пізнання (аналіз, синтез, індукція, дедукція, узагальнення, систематизація, абстрагування, порівняння тощо); активність у пізнанні нової інформації з дозвіллезнавства; володіння знаннями з технологій і методик організації дозвіллевої діяльності учнів молодшого шкільного віку (як на уроках, так і в позанавчальний час); володіння гностичними вміннями, як-от: пошуку нової інформації, аналізу літератури, педагогічної ситуації, соціальної події життєдіяльності молодшого школяра, його поведінки; вивчення психо-фізіологічних індивідуальних і вікових особливостей тощо[3].

Зміст *діялісного* компонента готовності майбутнього вчителя початкової школи до

організації дозвілєвої діяльності молодших школярів визначається його власною поведінкою, свідомим та активним виконанням професійних обов'язків, наявністю в майбутнього вчителя умінь організувати дозвілєву діяльність учнів молодшого шкільного віку, суб'єкт-суб'єктно взаємодіяти з ними, формувати суб'єктність молодшого школяра у процесі дозвілєвої діяльності. Оскільки діяльнісний компонент готовності майбутнього вчителя початкової школи до організації дозвілєвої діяльності молодших школярів базується на комунікативності особистості майбутнього педагога (як здатності його не лише комунікувати зі школярами, але й взаємодіяти й взаємовпливати), то для його дослідження нами визначено *діялісно-комунікативний критерій*. Показниками цього критерію є: моделі соціальної поведінки й діяльності майбутнього вчителя, вміння визначення й проектування найбільш доцільного алгоритму дій в організації дозвілєвої діяльності молодших школярів, вміння організації та проведення дитячого дозвілля, а саме: організаторські вміння, комунікативні вміння, вміння формувати цілі й завдання, прогнозувати програму індивідуальної участі дитини в дозвіллі та її розвитку; моделювати зміст, форми та методи дозвілєвої діяльності й можливі виховні ситуації; вміння реалізувати поставлені завдання; добирати оптимальні види, форми, методи дозвілля; вміння взаємодіяти, співпрацювати в групі та команді, виконувати різні ролі й функції; вміння проявляти ініціативу; володіти лідерськими якостями; вміння встановлювати доцільні, доброзичливі стосунки, проявляти педагогічний такт, вимогливість і принциповість, контролювати свої дії; вміння об'єктивно оцінювати результати діяльності й розвивати власну суб'єктність і суб'єктність вихованців; вміння проявляти творчий потенціал.

Досліджуючи готовність майбутнього вчителя початкової школи до організації дозвілєвої діяльності молодших школярів, нами було виділено *рефлексивний* її компонент. Однак, урахувавши той факт, що організація вчителем дозвілля дітей передбачає постійне самовиховання й саморозвиток, системну самоосвіту задля можливості модифікації змісту й реалізації інноваційних форм і методів роботи з учнями, ми визначили *рефлексивно-саморегулятивний критерій*. Показниками рефлексивно-саморегулятивного критерію визначено: наявність у майбутніх учителів рефлексії як вміння аналізувати способи та результати власної діяльності з організації дозвілля дітей, адекватність самооцінки; володіння навиками саморефлексії - самоаналізу, саморегуляції, самооцінки і самоконтролю, самоактуалізації, спрямованими на розвиток власної суб'єктності у професійній діяльності[3].

Експериментальне дослідження проявів того чи іншого показника вимагало вибору конкретних методів діагностування. Ці методи нами подано в таблиці 1.

Таблиця 1.

Діагностичні методи дослідження показників готовності майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля дітей

ПОКАЗНИКИ	МЕТОДИ ДІАГНОСТИКИ
Мотиваційно-ціннісний критерій	
<ul style="list-style-type: none"> - інтерес до організації дозвілєвої діяльності дітей, його поєднання з професійним інтересом; - мотивація до професійної діяльності; - прагнення залучати молодших школярів до організації дозвілєвої діяльності й потреба в організації дозвілля дітей; - ставлення до соціальних норм і цінностей; - сформованість загальнолюдських цінностей, наявність професійних цінностей; - усвідомлення готовності до організації 	<p>бесіда, анкетування, аналіз студентських робіт (есе, міні-твори), психодіагностична методика К. Земфір в модифікації А. Реана дослідження мотивації професійної діяльності, експрес-діагностика соціальних цінностей особистості, дослідження цінностей особистості (методика М.Рокича);</p>

дозвіллевої діяльності молодших школярів як особистісної й професійної цінності.	
Пізнавально-інформаційний критерій	
<ul style="list-style-type: none"> - знання теоретичних основ організації дозвіллевої діяльності, її психолого-педагогічного забезпечення; - володіння методами наукового пізнання; - володіння знаннями з технологій і методик організації дозвіллевої діяльності учнів молодшого шкільного віку; - володіння гностичними вміннями. 	аналіз творчих робіт студентів, бесіда, тест «Незакінчені речення», оцінювання контрольних робіт у вигляді виконання тестових завдань;
Діяльнісно-комунікативний критерій	
<ul style="list-style-type: none"> - моделі соціальної поведінки і діяльності майбутнього вчителя; - вміння проектування алгоритму дій в організації дозвіллевої діяльності молодших школярів, - уміння організації та проведення дитячого дозвілля (організаторські, комунікативні, вміння формувати цілі й завдання, прогнозувати програму індивідуальної участі дитини в дозвіллі та її розвитку; моделювати зміст, форми та методи дозвіллевої діяльності й можливі виховні ситуації; вміння реалізувати поставлені завдання; добирати оптимальні види, форми, методи дозвілля); - вміння взаємодіяти (співпрацювати в групі та команді, виконувати різні ролі й функції; вміння проявляти ініціативу; вміння встановлювати доцільні, доброзичливі стосунки, проявляти педагогічний такт, вимогливість і принциповість, контролювати свої дії); - вміння об'єктивно оцінювати результати діяльності й розвивати власну суб'єктність і суб'єктність вихованців; - вміння проявляти творчий потенціал. 	бесіда, анкетування, спостереження, аналіз дій у взаємодії, в ситуації, аналіз творчих робіт, експертні оцінки; методика виявлення творчого потенціалу особистості студента (Н. Кіршевої, Н. Рябчикової); діагностика емоційних бар'єрів у міжособистісному спілкуванні (за В.Бойко); методика на виявлення комунікативних та організаторських здібностей (КОЗ-1); діагностика комунікативної толерантності (В.Бойко); діагностика потреби у спілкуванні (за Ю.Орловим); діагностика рівня полікомунікативної емпатії (І.Юсупов); тест «Визначення стилю поведінки в конфліктній ситуації»; методика „Вибір учинку”; діагностика лідерських здібностей (методика Є. Жарикова, Є. Крушельницького); діагностика соціального інтелекту (Дж. Гілфорда та М. Саллівена);
Рефлексивно-саморегулятивний критерій	
<ul style="list-style-type: none"> - наявність у майбутніх учителів рефлексії; - адекватність самооцінки; - володіння навиками самоаналізу, саморегуляції, самооцінки і самоконтролю, самоактуалізації, спрямованими на розвиток власної суб'єктності у професійній діяльності. 	бесіда, спостереження, методика вивчення рівня самооцінки та самооцінки психологічної адаптивності, визначення самооцінки рівня онтогенетичної рефлексії, самооцінки комунікативного контролю (соціальна гнучкість); методика оцінки рівня самоактуалізації (за опитувальником А. Шострома), діагностика індивідуальних особливостей саморегуляції, дослідження суб'єктності студентів в освітньому процесі.

Висновок з цього дослідження і перспективи подальших розвідок у даному напрямку. Проблема експериментального дослідження готовності майбутніх фахівців до професійної діяльності є надзвичайно актуальною в контексті оптимізації їх професійної підготовки. Її вирішення вимагає розробки інструментарію діагностування реального стану. А відтак необхідним є критеріальний аналіз готовності майбутніх учителів початкової школи до організації дозвілля дітей.

Визначені нами мотиваційно-ціннісний, інформаційно-пізнавальний, діяльнісно-поведінковий і рефлексивно-саморегулятивний критерії й їх показники є взаємозалежними й взаємообумовленими елементами єдиного цілісного утворення, що об'єктивно відображає стан сформованості окремих компонентів готовності. За частотою, інтенсивністю, яскравістю прояву показників кожного із визначених нами критеріїв нами діагностовано *елементарний, базовий, конструктивний і творчий* рівні готовності майбутніх учителів до організації дозвілльової діяльності учнів початкової школи.

Кількісно-якісна інтерпретація одержаних результатів уможливило окреслення конкретних шляхів вирішення досліджуваної проблеми.

Подальшого науково-практичного дослідження потребує розробка й апробація педагогічних умов формування готовності майбутніх учителів до організації дозвілльової діяльності учнів в умовах нової української школи.

Джерела та література

1. Байдацька Н.М. Параметри, показники й рівні ефективності моніторингу якості навчальних досягнень студентів. Освіта Донбасу. 2006. № 3/4. С. 18–23.
2. Василенко О.М. Соціально-педагогічні умови адаптації молодших школярів з особливими потребами до навчання в загальноосвітній школі : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Хмельницький. 2009. 301 с.
3. Гончарук О.В. Діагностика готовності майбутніх учителів до організації дозвілля дітей: навч.-метод. посіб. Луцьк: Вежа-Друк, 2019. 164 с.
4. Монахов В. М. Педагогическое проектирование—современный инструментарий дидактических исследований. *Школьные технологии*. 2001. №5. С.57- 64.
5. Олійник Г.М. Підготовка майбутніх соціальних педагогів до організації освітньо-дозвілльової діяльності учнів 5-7 класів : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.05. Київ, 2015. 273 с.
6. Педагогічне діагностування. Вікіпедія. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (дата звернення: 23.02.2019).
7. Сисоева С.О. Теоретичні і методичні основи підготовки вчителя до формування творчої особистості учня : дис. доктора пед. наук : 13.00.04. К.1997. 532 с.

References

1. Bajdac'ka N.M. Parametri, pokazniki j rivni efektivnosti monitoringu jakosti navchal'nih dosjagnen' studentiv. Osvita Donbasu. 2006. № 3/4. S. 18–23.
2. Vasilenko O.M. Social'no-pedagogichni umovi adaptacii molodshih shkoljariv z osoblivimi potrebami do navchannja v zagal'noosvitnij shkoli : dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.05. Hmel'nic'kij, 2009. 301 s.
3. Goncharuk O.V. Diagnostika gotovnosti majbutnih uchiteliv do organizacii dozvillja ditej: navch.-metod. posib. Luc'k: Vezha-Druk, 2019. 164 s.
4. Monahov V. M. Pedagogicheskoe proektirovanie—sovremennyj instrumentarij didakticheskikh issledovanij. *Shkol'nye tehnologii*. 2001. №5. S.57- 64.
5. Olijnik G.M. Pidgotovka majbutnih social'nih pedagogiv do organizacii osvitr'o-dozvillevoi dijal'nosti uchniv 5-7 klasiv : dis. ... kand. ped. nauk: 13.00.05. Kiiv, 2015. 273 s. [in Ukrainian].
6. Pedagogichne diagnostuvannja. Vikipedija. URL: <https://uk.wikipedia.org/wiki/> (data zvernennja: 23.02.2019).
7. Sisoeva S.O. Teoretichni i metodichni osnovi pidgotovki vchitelja do formuvannja tvorchoi osobistosti uchnja : dis. doktora ped. nauk : 13.00.04. K., 1997. 532 s.

Ольга Гончарук. Критерии диагностики готовности будущих учителей начальной школы к организации досуга младших школьников.

Актуальность темы исследования. Современное украинское общество требует обновление содержания, форм и методов профессиональной подготовки будущих специалистов, способных конкурировать на рынке труда, быть мобильными, креативными, конструктивно решать профессиональные задания. В условиях деятельности новой украинской школы особенно актуальной является проблема формирования готовности будущих учителей к организации досуга детей, которая является результатом их профессиональной подготовки в заведении высшего образования. Для решения этой проблемы важно экспериментальное исследование ее реального состояния. Следовательно, **целью** статьи является определение и анализ критериев диагностирования готовности будущих учителей начальной школы к организации

досугової діяльності дітей младшого шкільного віку, а також обґрунтування показателів дослідження сформованості її компонентів. **Методи дослідження:** аналіз, синтез, узагальнення. **Результати роботи і ключові висновки.** Готовність майбутнього вчителя початкової школи до організації досугової діяльності молодших школярів автором визначено як сформоване інтегральне ціннісно-особистісне виховання, що забезпечує професійне становлення особистості студента через свідоме гармонічне поєднання компетенцій продуктивної організації досугової діяльності учасників, сприяє успішній комунікації в колективній діяльності на основі усвідомлених морально-етических норм, переконань, включаючи здатність до постійного професійного самосовершенствования, самовираження з метою виховання дітей як суб'єктів досугової діяльності.

На основі структури готовності визначено і охарактеризовано мотиваційно-ціннісний, інформаційно-пізнавальний, діяльнісно-комунікативний і рефлексивно-саморегулятивний критерії, а також проаналізовані їх показники. До показників визначених критеріїв подобрано методики їх дослідження, що є цілісним процесом і відображає готовність майбутніх учителів початкової школи до організації досугової діяльності молодших школярів. По кількісно-якісному аналізу отриманих результатів можливо визначити відповідний рівень готовності (елементарного, базового, конструктивного, творчого) і розробити конкретні шляхи вирішення досліджуваної проблеми.

Ключові слова: готовність, досугова діяльність дітей, готовність майбутнього вчителя початкової школи до організації досугової діяльності молодших школярів.

Olga Honcharuk. Diagnostics criteria for future teachers primary school's ready for preparation of youth pupils 'leisure organization. Relevance of the research topic. Modern Ukrainian society require renewal content, forms and methods professional willingness future specialists able to compete in the labor market be mobile, creative, constructively solve professional tasks. In the conditions of activity of the new Ukrainian school, the problem of forming the readiness of future teachers to organize leisure activities of children, which is the result of their professional training in higher education, is especially urgent. An experimental study of its real state is important to solve this problem. Therefore, **the purpose of the article** is to determine and analyze the criteria for diagnosing the readiness of future elementary school teachers to organize leisure activities of elementary school students, as well as to substantiate the indicators of the study of the formation of its components.

Research methods: analysis, synthesis, generalization. **Results of work and key conclusions.** The readiness of the future elementary school teacher to organize leisure activities of the younger students is defined by the author as a formed integral value-personal education, which ensures the professional development of the student's personality through a conscious harmonious combination of productive competences organization of leisure activities of students, promotes successful communication in collective activity on the basis of conscious moral and ethical norms, beliefs, include the ability to continue professional self-improvement, self-expression for the sake of raising children as subjects of leisure activities. On the basis of the readiness structure, motivational-value, informative-cognitive, activity are defined and characterized communicative and reflexive self-regulatory criteria, and their indicators are analyzed. Methods of their research have been selected for indicators of certain criteria, which is a holistic process and reflects the readiness of future primary school teachers to organize leisure activities of younger students.

By quantitative-qualitative analysis of the obtained results, it is possible to determine the appropriate level of readiness (elementary, basic, constructive, creative) and to develop specific ways of solving the problem under study.

Key words: readiness, leisure activity of children, readiness of the future elementary school teacher to organize leisure activities of younger students.

Стаття надійшла до редколегії 20.09.2019 р.

УДК 376.3:616.89-008.434

ЛОГОПЕДИЧНА РЕАБІЛІТАЦІЯ ДИЗАРТРІЇ У ДОРΟΣЛИХ ПРИБ ХВОРОБІ ВІЛЬСОНА-КОНОВАЛОВА (СЕРІЯ КЛІНІЧНИХ ВИПАДКІВ)

Галина Станецька

Національний педагогічний університет імені М.П. Драгоманова (м. Київ)

DOI:<https://doi.org/10.29038/2415-8143-2019-03-79-87>

Мета дослідження. Вивчення особливостей порушення експресивного мовлення у трьох дорослих пацієнтів з хворобою Вільсона-Коновалова та надання їм необхідної логопедичної допомоги для адаптації в соціумі. **Методи дослідження.** Для визначення ступеня порушення мовленнєвих функцій у пацієнтів за